

RAIJA TIMONEN
RIPPIKOULUKIRJOJEN SEKSUAALIKASVATUKSEN JA
– OPETUKSEN TAVOITTEET

OPINNÄYTETYÖ
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö
Tammikuu 2010

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Ylivieskan yksikkö	Aika Tammikuu 2010	Tekijä/tekijät Raija Timonen	
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö			
Työn nimi RIPPIKOULUKIRJOJEN SEKSUAALIKASVATUKSEN JA - OPETUKSEN TA- VOITTEET			
Työn ohjaaja Vesa Nuorva		Sivumäärä 34	
Työelämäohjaaja			
<p>Tutkitaan Rippikouluoppaan IV sekä Elämä – usko – rukous – Rippikoulusuunnitelman 2001 valossa, kuinka Rippikoulun opettajien oppaissa on hyödynnetty edellä mainittujen linjauksia ja toimintaideoita. Tutkimuksessa tarkastellaan, mitä Rippikouluopas IV sekä Elämä – usko – rukous – Rippikoulusuunnitelma 2001 pitää tärkeänä tavoitteena seksuaalikasvatuksen opetuksessa. Tutkitaan, onko rippikoulun ohjaajan kirjoista löydettävissä sama tavoitesuuntaus, jotka Rippikouluoppaan IV ja Elämä – usko – rukous – Rippikoulusuunnitelma 2001 pitävät sisällään.</p> <p>Rippikouluopas IV nostaa esiin kolme tärkeää asiaa, jotka seksuaalikasvatuksessa erityisesti tulee nostaa esiin. Se opastaa avaamaan käsitteitä, jotta nuori tietää, mitä seksuaalisuutta koskevalla sanalla oikeasti tarkoitetaan. Seksuaalikasvatuksen tulee olla myös foorumi tunteiden käsittelemiselle. Ryhmän tulisi olla turvallinen jokaiselle rippikoululaiselle, jotta jokainen uskaltaisi olla oma itsensä. Kolmantena nostetaan esiin seksuaalisuuden pyhyys.</p> <p>Elämä – usko – rukous – rippikoulusuunnitelma 2001 nostaa esiin kolme koria ja jokaisella oppitunnilla tulisi hyödyntää elämää – uskoa ja rukousta.</p>			
Asiasanat			
opetus	kirkkohallitus	kristillinen etiikka	kristinusko
käsitteet	pyhyys	rippikoulu	seksuaalisuus
tunteet			

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Ylivieskan yksikkö	Date January 2010	Author Raija Timonen
Degree programme National activity and youth work		
Name of thesis Confirmation Class Textbooks and Their Aims for Sex Education		
Instructor Vesa Nuorva	Pages 34	
Supervisor		
<p>In this thesis I will study the guidelines of the Confirmation Class Textbook IV (Rippikouluopas IV) and the Confirmation Class Plan 2001, Life - Faith - Prayer (Rippikoulusuunnitelma 2001, Elämä - usko - rukous). I will study if the Confirmation Class Teachers' Handbook emphasizes these guidelines. I will research what the Confirmation Class Textbook IV and the Confirmation Class Plan 2001 consider their main aims in sex education. I will then study if the Teachers' Handbook makes use of the same guiding principles.</p> <p>The Confirmation Class Textbook IV emphasizes three aspects of sex education. Firstly, It points out the importance of analysing concepts as this will help young people to understand the real meaning of vocabulary used in sex education. Secondly, according to the Textbook IV, sex education should be a forum for dealing with emotions. The group should be safe for every confirmand and encourage them to be themselves. Thirdly, the sacredness of sexuality is emphasized.</p> <p>The Confirmation Class Plan 2001 emphasizes three different themes. Every Confirmation Class should make use of life, faith and prayer.</p>		

Key words

Confirmation Class	Sexuality	Church Government
Education	Emotions	Concepts
Sacredness	Christian Ethics	Christianity

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1 TIETOPERUSTA	5
2 RIPPIKOULUOPPAIDEN PÄÄLINJAT	8
2.1 Rippikouluoppaan IV päälinjat	8
2.1.1 Käsitteiden avaaminen	9
2.1.2 Foorumi tunteiden käsittelemiselle	10
2.1.3 Seksuaalisuuden pyhyden aavistaminen	11
2.2 Elämä –usko – rukous – Rippikoulusuunnitelma 2001	12
3 RIPPIKOULUN KIRJALLISUUS	14
3.1 Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas	14
3.2 Löytöretki – Rippikoululaisen kirja	16
3.3 Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun	16
3.4 Quo Vadis? - Uskon käsikirja rippikoululaiselle	17
3.5 Elämän puu - Opettajan kirja	18
3.6 Elämän puu - Rippikoululaisen kirja	20
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	21
4.1 Johtopäätökset Löytöretki	21
4.2 Johtopäätökset Quo Vadis	23
4.3 Johtopäätökset Elämän puu	25
5 TULOKSET	27
6 POHDINTA	30
LÄHTEET	32

JOHDANTO

Olen tehnyt nuorisotyönohjaajan töitä ja olen pohtinut, mitä materiaalia käyttäisin rippikoulujen oppitunneilla. Olen pohtinut, kuinka nuori voisi saada parhaan tiedon, opetukset ja valmiudet tunniltani. Kuinka opettaisin niin, että oppitunti on mielenkiintoinen ja mukaansa tempaiseva? Ennen kaikkea olen pohtinut, mikä on se tärkein seikka, mitä nuoret seksuaalikasvatuksen oppitunneilta tarvitsevat ja mikä on se yhtenäinen linja, joka tekee kirkostamme yhtenäisen?

Ohjaajat suunnittelevat rippikouluun oppituntejaan usein rippikoulun opettajan oppaiden avulla. Tästä syystä tutkimuksessa tarkastellaan erityisesti rippikoulukirjojen opettajien oppaita ja perehdytään niissä olevaan seksuaalikasvatukseen ja kysytään, onko se riittävää ja linjassa kirkkohallituksen Rippikouluoppaan IV ja Elämä – usko – rukous – Rippikoulusuunnitelma 2001 valossa. Tutkitaan, poikkeavatko rippikoulun opettajien oppaat oleellisesti kirkkohallituksen oppaista sekä toisistaan. Tavoitteena on tuoda esille, ovatko rippikoulun opettajien oppaat linjassa kirkkohallituksen oppaiden pohjalta tarkasteltuna. Tavoitteena on selvittää, päästäänkö rippikoulukirjojen opettajien oppaiden kanssa samaan päämäärään, kuin Rippikouluoppaan IV ja Elämä – usko – rukous – rippikoulusuunnitelmassa 2001 päästään. Tuodaan esiin mahdolliset eroavaisuudet ja yhtäläisyydet. Tarkastellaan myös menetelmiä, jolla tuodaan ne tärkeät asiat esille, joita Rippikouluopas IV pitää tärkeinä. Tutkimuksessa tarkastellaan lyhyesti myös rippikoululaisen kirjoja opettajien oppaiden rinnalla.

Tutkimuksessa selvitetään opettajien oppaiden mahdollinen poikkeavuus toisistaan tukena Elämä - usko – rukous Rippikoulusuunnitelmaa 2001 sekä Kirkkohallituksen Rippikouluopas IV. Kirkkohallitus on tehnyt suunnan, jossa on pohdittu rippikoulun seksuaalikasvatusta ja sen sisältöä sekä linjausta. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Kirkkohallituksen linjausta ja verrataan, kuinka kiinteästi opettajien oppaat noudattavat niiden kanssa samaa linjaa. Rippikoulun virallisia oppikirjoja ovat myös Raamattu, Katekismus ja virsikirja. Näitä ei kuitenkaan käytetä tässä tutkimuksessa niiden laajuuden ja tulkintaerojen vuoksi.

Tutkimus rajataan koskemaan ainoastaan seksuaalikasvatusta. Tutkimuksessa otetaan kolme rippikoulun ohjaajan opasta tarkasteluun. Näiden lisäksi tutkimuksessa on esillä myös rippikoululaisen kirjat, koska ohjaajan oppaiden lisäksi on laadittu myös rippikoululaisille omaa materiaalia. Tutkimuksen kohteeksi on valittu seuraavat kirjat: Löytöretki – Rippikoulun ohjaajien opas, Löytöretki – Rippikoululaisen kirja, Quo Vadis? – Kirja opettajalle rippikouluun, Quo Vadis? – Uskon käsikirja rippikoululaiselle, Elämän puu – Opettaja kirja sekä Elämän puu – Rippikoululaisen kirja.

Nuorilla saattaa olla ennakkoluuloja asioista, joista heillä ei ole riittävästi tietoa. Lisäksi heidän tietonsa saattavat olla sellaisista lähteistä, jotka antavat vääristynyttä tai ristiriitaista tietoa. Rippikouluissa on mahdollista, että oppilaille ei jaeta oppilaan kirjaa, vaan opettajat keräävät mieleistään rippikoulukirjallisuutta, ja materiaali voi olla useammasta eri lähteestä. Siitä syystä, ettei oppilaille jaeta omaa oppikirjaa, on entistäkin tärkeämpää, että opettaja opettaa kattavasti kirkkohallituksen laatiman ohjeistuksen mukaisesti. Näin saadaan varmistetuksi, että opiskelijat saavat parhaan mahdollisen opetuksen.

Tutkimuksessa tutkitaan kirjallista materiaalia laadullisesti. Kvalitatiivisella tutkimuksella käsitellään havainnot ja tarkastellaan eroja ja yhtäläisyyksiä, joita Kirkkohallituksen rippikouluoppaissa ja Rippikoulun opettajan oppaissa esiintyy. Apuna on myös rippikoululaisten kirjat.

1 TIETOPERUSTA

Rippikoulun seksuaaliopetusta koskeva tutkimus on tehty vuonna 2006. Tiina Kauppi-
nen ja Anna Lappinen ovat tehneet tutkielman aiheesta Seksuaalisuus ja seksi, miten
nuoret kokevat rippikoulun seksuaaliopetuksen. Heidän tutkimuksensa ei kuitenkaan
vertaa oppikirjoja, vaan tutkivat nuorten kokemuksia ja tuntemuksia liittyen rippikoulun
seksuaalikasvatukseen. Henna Luomala on tehnyt opinnäytetyön vuonna 2005 aihee-
naan Rippikoulukirjojen käsitykset ihmissuhteista, arvoista ja uskosta. Henna Luomala
on tutkinut rippikoulukirjallisuutta, mutta eri näkökulmasta, kuin mitä tässä tutkitaan.
Markku Haikara on tehnyt rippikouluun liittyvän tutkimuksen vuonna 2007. Tutkimuk-
sen nimi on Mitä opin riparilla? Opinnäytetyöhön sisältyi kyselytutkimus Haapajärven
yhdeksäsluokkalaisille. Tiina Kauppi-
nen ja Anna Lappalaisen sekä Markku Haikaran
tutkimuksissa tutkittiin kokemuksia, tuntemuksia ja opittuja asioita. Henna Luomala
keskittyi tutkimuksessaan rippikoulumateriaaliin.

Hanna Salomäki on tutkinut seksuaalieettistä nuortenliikettä Suomessa ja on tehnyt siitä
väitöskirjan Tosi rakkaus odottaa – Seksuaalieettinen nuortenliike Suomessa. Hän tuo
tutkimuksessaan esiin sen, että seksuaalimoraalin löystyminen on tapahtunut aivan vii-
me vuosikymmenillä. Perinteisesti kirkon arvot ovat vaikuttaneet yksilön toimintaan.
Kirkon ohjaus on kuitenkin vähentynyt selvästi. Arvojen muutos näkyy muuttuneen
seksuaalimoraalin alueella. Sanna Salomäen tutkimuksen mukaan Skandinavia on va-
paamielisempi kuin muu Eurooppa. (Salomäki 2004, 15-17.) Tutkimuksessani en poh-
di seksuaalimoraalia ja sen muuttumista. Kuitenkin on hyvä tietää se lähtökohta, että
seksuaalinen vapautuminen on tapahtunut aivan viime vuosikymmeninä, eivätkä avio-
erot ole suinkaan vähentyneet, vaikka on voinut ”kokeilla”, onko kumppanilla saman-
lainen ajatus seksielämästä, kuin itsellä.

Kati Niemelä on tutkinut rippikoulua vuonna 2002. Tutkimuksesta on kirja, nimeltä
Hyvä rippikoulu – Rippikoulun laatu ja vaikuttavuus. Tutkimus pohjautuu aineistoon,
joka on kerätty vuonna 2001. Tutkimus antaa ideoita ja virikkeitä rippikoulun uudista-
miseen ja kehittämiseen. Kehittämistä löytyy vanhempien kohtaamisissa, koska niiden

kautta ja avulla vanhemmat muokkaavat käsitystään rippikoulusta, seurakunnan työntekijöistä ja jopa koko kirkosta. (Niemelä 2002, 181.)

Tapani Innanen ja Kati Niemelä ovat toimittaneet Rippikoulun todellisuus-nimisen kirjan. Tutkimuksen tavoitteena on ollut saada tietoja rippikoulun nykytilasta Suomessa sekä Euroopassa. Kirjassa on Kira Ertmanin pro gradu –tutkielmaan kerättyyn aineistoon pohjautuva artikkeli. Kiran tavoitteena oli tutkia kyselylomakkeen avulla rippikouluopettajien näkemyksiä seksuaalieettisiin kysymyksiin sekä heidän mielikuvaansa kirkon opetuksesta seksuaalieettisiin kysymyksiin. Kysymykset koskivat opetussisältöön liittyviä asioita, eli mitä on ollut mieluisaa opettaa ja minkä puolestaan koki vaikeana opettaa. Mieluisana pidettiin sitä, että sai mahdollisuuden kumota median luomia käsityksiä seksistä ja seksuaalisuudesta. Kyselyn mukaan opettajilla oli ajatus, että nuorilla oli vääränlaisia kuvia seksistä. Vääränlaisina käsityksinä mainittiin mm. käsitys, kuinka nuorena ”pitäisi aloittaa” seksielämä. Mieluisana pidettiin myös, kun sai kumota käsityksen siitä, että Raamattu olisi seksikielteen. Opettajat pitivät mieluisana tuoda opetuksessaan esiin, että seksi on tarkoitettu kuulumaan avioliittoon. Avioliitto tarjoaa mahdollisimman turvalliset puitteet seksielämälle, johon liittyy luottamus. Opettajat kokivat mieluisana opettaa nuoren omista oikeuksista ja heitä suojaavista rajoista. (Innanen & Niemelä 2009, 194-197.)

Kyselytutkimuksen mukaan haasteellisena nähtiin se, että kirkon opetus seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa koettiin vanhanaikaisena ja ajastaan jääneenä. Kyselytutkimuksessa kävi ilmi, että osa opettajista mainitsi kokevansa hankalana sen, ettei ole selkeää, ajan tasalla olevaa kirkon seksuaaliopetusta, jonka mukaisesti rippikoulussa voisi opettaa. Vastaaajat kokivat, ettei kirkolla ole yhtenäistä näkemystä. Kirkon kanta nähtiin vanhanaikaisena suhteutettuna nuorten maailmaan. Kyselyssä kävi ilmi, että vastaajista osa koki ristiriitaisena omat näkemyksensä ja kirkon näkemyksen. Erityisesti seksuaalivähemmistöä koskevat kysymykset koettiin ristiriitaisina ja niiden opettaminen koettiin usein vaikeaksi. (Innanen & Niemelä 2009, 198-199.)

Tutkimukseni on kvalitatiivinen. Rippikouluopas IV nostaa esiin kolme asiaa, jotka pitää seksuaalikasvatuksen oppitunnilla tärkeänä. Nämä ovat käsitteiden avaaminen, foorumi tunteiden käsittelemiselle ja seksuaalisuuden pyhyyden avaaminen. Tutkimukses-

sani avataan, mitä nämä kolme seikkaa sisältävät ja tutkitaan, kuinka niitä löytyy ohjaajan materiaalista.

Elämä usko – rukous – rippikoulusuunnitelma 2001 pitää tärkeänä, että kullakin oppitunnilla otetaan poimintoja kolmesta korista, jotka ovat elämä, usko ja rukous. Tutkimuksessani tarkastellaan, sisältävätkö opettajien oppaat sellaista materiaalia, että näitä kolmea koria voi hyödyntää.

Tutkimukseni luonne on teoreettinen, koska tutkimuksessa ei ole erityisesti empiiristä aineistoa ja kirjallisuuden sisällöllä on keskeinen asema. Kuitenkaan tutkimuksessa ei lähdetä tutkimaan jonkun tietyn sanan merkitystä, vaan tekstin laajempaa kokonaisuutta ja sen keskeistä sisältöä ja tutkin, löytyykö rippikoulun ohjaajien oppaista sama keskeinen sisältö. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009. 161, 162.)

2 RIPPIKOULUOPPAIDEN PÄÄLINJAT

Rippikoulukirjoissa on luonnollisesti eroja, ja on myös sellaisia kirjoja, jotka eivät ole Piispainkokouksen hyväksymiä. Tutkimuksessa on ainoastaan Piispainkokouksen hyväksymää materiaalia. Minua kiinnostaa rippikoulukirjojen yhtäläisyydet ja mahdolliset eroavaisuudet. Tästä syystä olen valinnut laadullisen tutkimusmenetelmän. Kvalitatiivisessa tutkimuksessani tuon esille rippikoulukirjojen seksuaalikasvatuksen yhteneväisyyksiä ja eroja verraten niitä Kirkkohallituksen julkaisemiin Rippikouluoppaisiin. Asenteeni on ennakkoluuloton, enkä ota tutkimuksessani kantaa, onko mahdollisesti Kirkkohallituksen rippikouluoppaissa jotain puutteita tai korostaako se jotain, jota en itse pidä oleellisena. (Metsämuuronen. 2008, 44.)

Seksuaalikasvatus rippikoulussa pitää tärkeänä ennen kaikkea ihmisenä kasvamista. Nuorilla on ristiriitaista tietoa seksuaalisuudesta, mutta ei kuitenkaan välttämättä juuri kypsyyttä ja ymmärrystä tämän tiedon hallitsemiseen ja erittelyyn. (Rippikouluopas IV, 95.)

Rippikouluoppaan IV mukaan aikamme ylikorostaa seksuaalisuutta ja seksiä. Viihteen ja kaupallisuuden viestit välittävät nuorille sen käsityksen, että seksuaalisuutta voidaan käyttää välineenä tarkoitusten saavuttamiseen. Seksuaalinen aktiivisuus näkyy viihteesä ja kaupallisuudessa jopa siinä määrin, että pidättyvyyttä ei pidetä normaalina ilmiönä. Tosi rakkaus odottaa –kampanjan ajatusta nuoret saattavat pitää epänormaalina tai sairaana käyttäytymisenä. (Rippikouluopas IV, 97.)

2.1 Rippikouluoppaan IV päälinjat

Kirkossamme tarvitaan teologista ja uskosta nousevaa näkökulmaa seksuaalisuuteen. Rippikoulun seksuaalista kasvatusta on pohdittava käytännöllisenä kysymyksenä. Rippikoulussa on paljon myönteisiä mahdollisuuksia opettaa, mutta on tarkasteltava myös kriittisesti erilaisia käytäntöjä. (Rippikouluopas IV, 95)

Rippikoulussa on hyvät mahdollisuudet käsitteiden avaamiseen, kuten mitä tarkoittaa seksuaalisuus, seurustelu ja seksuaalinen identiteetti. Se olisikin yksi tärkeä rippikoulun seksuaalikasvatuksen päämääränä. Toiseksi rippikoulun seksuaalikasvatuksen tulisi olla tärkeä foorumi nuoren omien tunteiden käsittelemiselle. Kolmantena tulisi auttaa nuoria ymmärtämään seksuaalisuuden pyhyys ja tuoda esille että ihminen on myös hengellinen olento. (Rippikouluopas IV, 95-96.)

2.1.1 Käsitteiden avaaminen

Rippikoulussa on oivat mahdollisuudet käydä seksuaalisuuteen liittyviä asioita ja tunteita läpi. Rippikoulussa tulisi antaa nuorelle tilaa pohtia käsitteitä, kuten mitä tarkoittaa seksi, seksuaalinen identiteetti, seksuaalisuus, itsetunto, rakkaus, intimitteetti, seurustelu jne. (Rippikouluopas IV, 95.)

Seksuaalisuuteen ja seurusteluun liittyviä asioita voi käydä läpi siten, että lapuille kerätään seksuaalisuuteen tai seurusteluun liittyviä kysymyksiä. Isokset voisivat vuorollaan ottaa esiin lapun kerrallaan ja pyrkivät määrittelemään sanan merkityksen tai vastamaan kysymykseen. Opettaja on mukana tukemassa ja täydentämässä. (Rippikouluopas IV, 96.)

Käsitteiden avaamisessa on parhaimmillaan järjen ja tiedon välillä tapahtuvaa työskentelyä. Nuori voi pohtia omia oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan myös seurustelusuhteessaan. Seurustelun pelisäännöt ovat tärkeä asia, jota rippileirillä kannattaa käydä läpi. Nämä säännöt muistuttavat myös yleisiä ystävyyden pelisääntöjä. Seurustelua kannattaa lähestyä ystävyyden näkökulmasta. On hyvä laatia vaikkapa seurustelun 10 käskyä, joita noudattamalla nuoret arvioivat seurustelun sujuvan hyvin. (Rippikouluopas IV, 96, 100.)

Opetustilanteen tulisi olla luonnollinen ilman, että opettajalla olisi vaivaantunut olo opettamastaan asiasta. Hyvässä, turvallisessa ilmapiirissä nuorella on hyvät mahdollisuudet täydentää tietojaan ja käsityksiään. Tavoite on saavutettu, jos nuori jää pohtimaan rakkauden olemusta kristillisestä näkökulmasta. Käsitteiden avaamisen yhteydessä voi avautua vastuukysymykset, kuten kuinka pitkälle on hyvä edetä seurustelussa?

Mitkä ovat nuoren oikeudet? Kuinka huolehtia omasta hygieniasta, terveydestä ja kuinka huolehditaan ehkäisystä? Yläasteikäiselle nuorelle faktatieto voi olla hyvin vapauttavaa, koska hän voi kokea olevansa epänormaali esimerkiksi liian vähäisten seksuaaliko-kemusten takia. (Rippikouluopas IV, 95-96)

Toimintaideana suositellaan, että katsotaan yhdessä elokuva Menolippu Mombasaan. Elokuvan jälkeen voidaan keskustella kuolemasta, ystävydestä, seurustelusta ja seksuaalisuudesta. (Rippikouluopas IV, 97.) Elokuva Menolippu Mombasaan kertoo pojasta, joka sairastaa parantumaton syöpää ja elinaikaa on vain vähän jäljellä. Poika ei halua viettää viimeisiä elinpäiviään sairaalassa, vaan haluaa kokea elämän, ystävyden ja seksuaalisuuden. Elokuvassa käsitellään kuoleman kohtaamista ja viimeisten hetkien arvoa tärkeiden ihmisten seurassa. (Menolippu Mombasaan 2003.)

2.1.2 Foorumi tunteiden käsittelemiselle

Koulumaailmassa on haastavaa ilmaista omia tunteitaan. Myös tunteista puhuminen avoimesti on vaikeaa. Usein nuori ei koe turvalliseksi kouluympäristöä, jotta voisi puhua avoimesti omana itsenään. Rippikoulussa olisi tarkoitus pyrkiä luomaan ympäristö, jossa voisi esittää arkoja ja mielenkiintoisia kysymyksiä ja keskustelemaan niistä toisissaan. Seurustelun teemaa voi lähestyä vaikka näytelmien avulla. (Rippikouluopas IV, 95, 100.)

Rippikoulu voisi olla merkittävä paikka tunteiden käsittelemiselle. Seksuaalisuuden alueella on paljon tunteita ja ne liikkuvat laidasta laitaan. Seksuaalisuuteen voi liittyä paljon hämmennystä, iloa, pettymystä, epävarmuutta, hulluutta, tuskaa tai hilpeyttä. Esimerkkinä voisi kertoa jonkun miehen ja naisen kertomuksen kuinka seurustelu alkoi ja kuinka se johti esim. kihlautumiseen tai avioliittoon. (Rippikouluopas IV, 96.)

Nuorille on tärkeää, että he saavat kuulla, mitä vastakkainen sukupuoli ajattelee seksuaalisuudesta. Toimintana voisi olla, että pojat laativat miespuolisen ohjaajan ja tytöt naispuolisen ohjaajan kanssa listaavat, mitä he vastakkaisessa sukupuolella arvostavat. Suositus olisi, että tytöt pääsisivät keskustelemaan naisten ja pojat miesten kanssa. Tämän jälkeen on yhteistä pohdintaa listojen äärellä. (Rippikouluopas IV, 100.)

2.1.3 Seksuaalisuuden pyhyden aavistaminen

Ihminen on myös hengellinen olento järjen ja tunteiden lisäksi. Ei ole riittävää, että kerromme seksuaalisuuden olevan positiivinen ja luonnollinen osa ihmisyyttä. Nuoria täytyisi opastaa aavistamaan seksuaalinen pyhyys. (Rippikouluopas IV, 96.)

Rippikouluopas IV on nostanut esiin, että hyvä toimintaidea olisi lukea Raamatusta, Laulujen laulusta esimerkiksi kohdat 3:1-5, 5:2-8, 8:1-7. Sen jälkeen tehtävänä on pohtia, kuinka kirjassa kuvataan rakkautta. (Rippikouluopas IV, 96.)

Yksilöä kunnioittava seksuaalikasvatus tukee pitkälti myös elämänhallintataitoja. Hyvään seksuaalikasvatukseen kuuluvat toisen kunnioittaminen, hyvät käytöstavat, yhteiset pelisäännöt sekä niiden noudattaminen. Tavoite on selvä, mutta kuinka tavoitteet sopivat yhteen isostiimin mahdollisten härskien vitsien kanssa? (Rippikouluopas IV, 96.)

Mikäli seurakunnassa on vuosia leikitty jotain leikkiä, häilyy raja pohtia, onko se kyseenalainen vai ei. Esimerkiksi leikki, jossa joukkueet kilpailevat, kumpi ryhmä rohkeene tehdä pisimmän jonon päällä olevista vaatteista, on kyseenalainen. Tässähän rohkein voittaa. Ohjaajalla on vastuu pohtia, onko seurakunnassa huonoa leikkikulttuuria ja kitkeä se pois. (Rippikouluopas IV, 99.)

Leirihäät ovat melko yleisesti käytössä useissa seurakunnissa. Suosion taustalla on se, että kaikilla on usein hauskaa. Mahdollisuus luovaan hullutteluun on hieno asia, mutta onko se kuitenkin riittävä sisällöllinen tavoite. Rippikouluoppaan IV mukaan käy helposti niin, että pyhyys korvataan pelleilyllä, rukoukset eivät tunnu vakavasti otettavilta ja toimituksen luonne saa korneja piirteitä. Hupailu ei palvele avioliitto-opetusta. Kaksimielisyydet kannattaa kitkeä pois, samoin kuin humalaisten kukkavieraiden rooli. Ennen leirihäitä voidaan käydä läpi tapakulttuuria, kuten istumajärjestystä, kirkkoon sopeva musiikki, sormuksen symboliikka jne. Itse hääjuhlissa voi olla kakkukahvit, leikkejä, lauluja, häävalssi ja tanssit. Tanssiminen antaa mahdollisuuden koskettamiseen ja läheisyyteen turvallisella tavalla. (Rippikouluopas IV, 99.)

Yhteistyö kodin kanssa on seikka, jota ei pidä unohtaa. Toimintaideana on, että leirijakson jälkeen olisi nuorten ja heidän vanhempiensa työskentelypäivä. Hyviä teemoja asioiden käsittelyyn olisi esimerkiksi kotiintuloajat, alkoholi, tupakka sekä rahan käyttö. Seksuaalisuuden teemaa voi lähestyä kysyen, millaista nuorten elämä oli vanhempien nuoruudessa verrattuna nykypäivään. Päivään sopivat rippikoulusta tutut laulut ja leikit hyvin. (Rippikouluopas IV, 98.)

2.2 Elämä – usko – rukous – Rippikoulusuunnitelma 2001

Rippikoulusuunnitelma 2001 on luonteeltaan puitesuunnitelma, joka määrittelee kirkolle yhteiset rippikoulun lähtökohdat ja perusteet. Niiden mukaan seurakunnat voivat toteuttaa rippikoulutyötään. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 37.)

Rippikoulun teemakokonaisuuksia lähestytään kolmesta, toisiaan täydentävästä näkökulmasta. Nämä näkökulmat ovat elämä, usko ja rukous. Ne edellyttävät ja vahvistavat toisiaan. Ne ovat läsnä rippikoulutyöskentelyssä sekä rinnakkain että sisäkkäin. Näistä kolmesta korista, elämästä, uskosta ja rukouksesta rakentuvat koko rippikoulu. Kaikki kulkevat yhdessä, ja jokainen tunti rakentuu näiden korien sisällöistä. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 19.)

Nuoren elämä – korin tavoitteena on, että nuori voisi etsiä vastuksia sekä oman elämänsä että yhteiselämämme tärkeisiin kysymyksiin ja saada tukea kasvuunsa kristittyinä. Rippikoulutyöskentelyssä nuoren elämäkysymykset ovat oleellinen asia. Koko rippikoulun ajan rippikoululainen voi tarkistaa omia arvojaan ja ihanteitaan. Nuori voi pohtia omaa suhdettaan vanhempiinsa ja rippikouluryhmäänsä. Rippikoulussa seksuaalikasvatukseen liittyviä tavoitteita on erityisesti osiossa nuoren elämä, uskoa ja rukousta unohtamatta ja pois sulkematta. Seksuaalikasvatuksen päämääriä rippikoulussa on nuoren oman seksuaalisen identiteetin löytäminen. Päämääränä on, että nuori oppii suhtautumaan omaan ja toisen seksuaalisuuteen, vastakkaiseen sukupuoleen, avioliittoon ja perheen perustamiseen. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 21, 23-24.)

Osiossa kirkon usko pohditaan seksuaalikasvatusta lähinnä siinä, että siinä pyritään saada nuori löytämään oman ainutkertaisuutensa ihmisenä ja osana luomakuntaa. Myös käskyjä käydään tässä läpi, jossa on tilaisuus käsitellä uskollisuutta avioliitossa. Tässä osiossa voi nostaa esiin myös lunastuksen ja parannuksenteon. Osiossa rukous on mahdollisuus rippikoululaisen sielunhoitoon ja rippiin. Rukouselämää on hengellinen musiikki ja Raamatun luku. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 20-21.)

3 RIPPIKOULUN KIRJALLISUUS

3.1 Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas

Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien oppaassa on 10 sivua käsittelee seurustelua ja avio-
liittoa. Näistä 6 sivua sisältää seurusteluun liittyvää materiaalia. Kirjan sivuilla on välil-
lä kuitenkin runsaasti marginaaltilaa, joten kaikki sivut eivät ole täynnä tiivistä tekstiä.
Jokaisen aihepiirin jälkeen on tyhjä sivu, johon opettaja voi tehdä muistiinpanojaan,
josta voi olla hyötyä, kun ottaa seuraavan kerran materiaalin opetettavakseen. Kirjassa
on myös tehtävätyypit merkitty kuvilla, joista voi nopeasti havaita, onko tehtävä orien-
toiva, prosessoiva, koostava vai soveltava. (Pruuki & Pruuki 2002a, 8, 127-128.)

Orientaationsivulla ensimmäisenä pohditaan, mitä arvostaa vastakkaisessa sukupuolella.
Valmiiksi on lueteltu asioita, jotka arvioidaan tärkeän ja ei ollenkaan tärkeän väliltä
asteikolla 5-1. Tärkeysjärjestykseen laitettavia asioita on älykkyys, ulkonäkö, luotetta-
vuus, huumorintaju, raha ja omaisuus, samanlaiset elämän arvot, keskustelutaito, vaat-
teet ja tyyli, syvällisyys sekä jokin muu arvo, jonka saa itse kirjoittaa. (Pruuki & Pruuki
2002a, 126.)

Varsinaista seksuaalisuusaihetta käydään läpi harjoitustehtävässä, jossa tehtävänä on
soveltaa Katekismuksen kappaletta 6 seurusteluun. Sen pohjalta täytyy tehdä hyvän
seurustelun pelisäännöt, joihin tulee noin viisi kohtaa. (Pruuki & Pruuki 2002a, 127-
128.)

Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien oppaassa on tehtävänä lukea Raamatusta kohtia,
joissa puhutaan rakkaudesta. Mukana on myös Laulujen laulusta 4:9-11 sekä 8:6-7.
Mainittuja kohtia löytyy sekä Uudesta että Vanhasta testamentista. Sen jälkeen pohdi-
taan, mikä niistä tuntuu läheisimmältä ja miksi. (Pruuki & Pruuki 2002a, 127.)

Toinen mainittava tehtävä on ”Väitteitä seurustelusta ja seksuaalisuudesta” –tehtävä,
jossa jokaiselle oppilaalle jaetaan väite, jotka ovat jo ohjaajan kirjassa valmiina, ja oppi-

laan tulee pohtia siihen oma näkemys ja mielipide. Jokaisesta aiheesta keskustellaan sen verran kuin on tarpeellista. Tässä tehtävässä on myös seksuaalisuutta koskevia kysymyksiä. Esimerkiksi seuraavat pohdittavaksi hyvät väitteet löytyvät kirjasta:

- On tosi noloa ostaa kondomeja.
- Seurustelusuhteiden tavoite on lopulta löytää se oikea ja perustaa perhe.
- Ekakerrasta ei voi tulla raskaaksi.
- Satunnaisissa suhteissa kannattaa lainata kavereilta e-pillereitä.
- Itsetyydytys on sairaus.
- Homoseksuaalisuus voidaan poistaa yhteiskunnasta hyvällä hoidolla.
- On hyvä, että seksuaalivähemmistöstä tehdään TV-ohjelmia ja lehtijuttuja. Kun tieto leviää, ennakkoluulot vähenevät.
- Yhden illan jutut on kivoja. Ne tuovat jännitystä elämään.
- Suomi on syrjäinen ja puhdas maa. Täällä on hyvin vähän sukupuolitauteja.
- Jos oikeasti rakastaa, ei ole riitojakaan.

(Pruuki & Pruuki 2002a, 129-130.)

Kirjassa on myös tehtävänanto, jossa nuorille annetaan mahdollisuus kysyä nimettömänä mitä tahansa liittyen seksuaalisuuteen, seurusteluun ja avioliittoon. He saavat palauttaa kysymyksensä nimettömänä kysymyslaatikkoon. Ohjaajat käyvät kysymykset läpi ennen työskentelyä ja karsivat asiattomat pois oman harkinnan mukaan. Kysymyksiin vastataan keskustelemalla. Nuoret saavat itse vastata ja ohjaajat voivat täydentää vastauksia. (Pruuki & Pruuki 2002a, 130-131.)

Kirjassa neuvotaan tekemään draamoja aiheesta seurustelu ja parisuhde. Aiheehdotuksista seksuaalikasvatukseen hyvin sopivia voisivat olla esimerkiksi:

- miten kerron seurustelukaverille, että haluan hellyyttä, mutta en seksiä.
- miten puhun seurustelukumppanin kanssa seksistä.
- miten kerron poikaystävälleni, että olen ehkä raskaana.
- miten suhtaudun kaveriini, joka kertoo olevansa homoseksuaali.

(Pruuki & Pruuki 2002a, 131.)

3.2 Löytöretki – Rippikoululaisen kirja

Löytöretki – Rippikoululaisen kirja on kierrevihko, joka sisältää tyhjiä sivuja muistiinpanoja varten. Sivuille voi myös liimata monistetehtäviä ym. jaettavaa materiaalia. Seksuaalisuuteen liittyvä materiaalia löytyy 4 sivua. Näistä yksi sivu on tyhjä, johon on tilaa kirjoittaa omia mietteitään ajatuksiaan ja muistiinpanoja. Rippikoululaisen kirjassa on täsmälleen samat tehtävät, kuin Ohjaajien oppaassa sivulla 126 ja 127. Esimerkiksi tehtävä, jossa pohditaan, mitä arvostaa vastakkaisessa sukupuolella, löytyy myös rippikoululaisen kirjasta. (Pruuki & Pruuki 2002b, 37.)

Löytöretki – Rippikoululaisen kirjasta ei löydy seurustelua ja seksuaalisuutta koskevaa tekstiä. Kirja sisältää Katekismuksen. Rippikoululaisen kirjasta on tehty myös uudempi painos, joka on kierrevihko, niin kuin edeltäjänsäkin, mutta hieman pienempi.

3.3 Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun

Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun on kooltaan A4. Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun –kirjassa käsitellään seurustelua ja avioliittoa 12 sivun verran. Näistä seurusteluasiaa käsittelee viisi sivua. Sivuihin liittyy kalvokuva, jossa on piirretty tytön ja pojan kuva. Kalvon avulla pohditaan, mihin tytöt ja pojat kiinnittävät huomiota vastakkaisessa sukupuolella. Kalvokuvan avulla pohditaan, mihin tytöt kiinnittävät pojissa huomiota ja mihin pojat kiinnittävät tytöissä huomiota. (Kokkonen, Paananen & Pirttimaa 2005, 99-109.)

Quo Vadis? -kirja opastaa aloittamaan pohdintaa herättävillä kysymyksillä. Kysymysten aiheet koskevat tytön ja pojan välistä ystävyyttä. Tytöille ja pojille annetaan tilaa tehdä kysymyksiä, joita haluavat vastakkaiselta puolelta kysyä. Kuitenkin vältetään tyttöjen ja poikien vastakkainasettelua. (Kokkonen ym. 2005, 99.)

Kirjassa on kahden sivun verran taustietoa opettajalle. Taustatieto auttaa kokematonta opettajaa ymmärtämään, mistä murrosikäisen seksuaalisuudessa on oikein kysymys. Taustatiedoissa on kerrottu seksuaalisuuden merkityksestä kristillisestä näkökulmasta.

Siinä on kerrottu, että ihmisen ruumis on Jumalan luoma kaikkine toimintoineen. Ihminen on jo alun perin tarkoitettu seksuaaliseksi olennoiksi, eikä seksuaalisuus ole tullut vasta syntiinlankeemuksen seurauksena, vaan jo ennen sitä. Tämä tarkoittaa sitä, että seksuaalisuus ei ole väärää eikä rumaa, vaan Jumalan antama lahja, jota tulee käyttää oikein itsensä suojelemiseksi. Kristillisen käsityksen mukaan ihmisten välinen fyysinen seksuaalisuus tulee olla ilmaisu rakkaudesta jossa antaudutaan toiselle kokonaan. (Kokkonen ym. 2005, 102-103.)

Quo Vadis? -kirjassa annetaan opettajalle taustatietoa, jossa kerrotaan kasvusta seksuaalisuuteen. Lähteenä on käytetty Tony Dunderfeltin elämänkaaripsykologiaa. Kasvu seksuaalisuuteen on biologisen kypsymisen lisäksi paljon muuta. Seksuaalisen kypsymisen on tunnetilojen läpikäymistä nuoren elämässä. Nuori pohtii, onko seksi syntistä vai sallittua. Taustatiedossa mainitaan, että seksuaalisuus on Jumalan antama arvokas lahja eikä synti. Oikein käytettynä lahja suojelee itseään ja säästää rikkinaisyydeltä. (Dunderfelt 1996, 84.)

Seksuaalikasvatusaihetta käydään läpi seurustelunäytelmäaiheessa. Nuoret tekevät ryhmissä näytelmiä seurustelusta. Mainittavana on tehtävänä, jossa täytyy tehdä näytelmä ehkäisyaiheesta. ”On tullut aika puhua ehkäisystä. Kumpi ottaa asian puheeksi? Millä tavalla?” (Kokkonen ym. 2005, 100.)

Quo Vadis? -kirjassa on tehtävä, jossa ryhmien tehtävänä on laatia yhdeksän käskyä, joita noudattamalla arvelevat seurustelun sujuvan hyvin. Nuorille annetaan mahdollisuus pohtia, kuinka seurustelu voi onnistua. (Kokkonen ym. 2005, 100)

3.4 Quo Vadis? - Uskon käsikirja rippikoululaiselle

Quo Vadis? - Uskon käsikirja on neliväripainatuksella tehty visuaalisesti monipuolinen kirja. Quo Vadis? - Uskon käsikirja rippikoululaiselle on tutkimuksessani esillä lähinnä sen takia, että siinä on seksuaalikasvatukseen liittyvää tekstiä, joka täydentää opettajan kirjaa. Rippikoululaisen kirjassa kerrotaan sukupuoliyhteyden olevan nautintoa vain silloin, kun se on turvallista ja vastuuntuntoista. Siinä mainitaan myös, että se on hyvin

herkkä haavoittumaan ja kiire ja itsekeskeisyys voi pilata paljon. (Kokkonen, Paananen & Pirttimaa. 2006, 43.)

Raamatun sanat ”he tulevat yhdeksi lihaksi” tarkoittaa paljon enemmän, kuin pinnallista irtosuhdetta. Seksuaalisuus on tekijä, joka yhdistää parin. Se on liima ja se on voimavara. Kumppanuus on kuin pallo, joka koostuu kahdesta puolikkaasta. Ilman toista ihmisestä puuttuu puolet. Oman näkemykseni mukaan nuori tulisi opastaa, mitä Raamatussa tarkoittaa, kun tulee yhdeksi lihaksi. Se on jonkinlainen liitto, joka rikkoo ihmistä, jos hänellä on useita seksisuhteita eri kumppaneiden kanssa. Ihminen tulee yhdeksi lihaksi kun se on kumppanin kanssa seksisuhteessa. Seksisuhte voi saada aikaan lisääntymisen ihmeen. Rippikoululaisen kirjassa kerrotaan myös, että seksi ei ole suorittamista, vaan rohkeutta tuntea ja antaa toisen tuntea (Kokkonen ym. 2006, 43).

3.5 Elämän puu - Opettajan kirja

Elämän puu -kirjassa on varsinaiseen seurustelun opetukseen aineistoa neljän sivun verran. Kirjassa on numerojärjestyksessä tehtäviä, joista opettaja voi valita aikataulunsa ja tahtonsa mukaisesti opetukseen. (Aalto 2002, 90-94.)

Opettajan kirjan ensimmäinen ja toinen tehtävä viittaavat siihen, että rippikoululaisen kirjassa on jotain, joka opettajan kirjasta puuttuu. Tehtävät viittaavat rippikoululaisen kirjan tarinaan. Opettajan tulee tutustua myös rippikoululaisen kirjaan voidakseen hyödyntää opettajan kirjaa täysipainoisesti. (Aalto 2002, 90.)

Seksuaalikasvatuksen kolmas tehtävä on nimeltään Rakkauden lajit. Tehtävässä pohditaan erilaisia rakkauden muotoja, joista yksi pohdittava on seksuaalinen rakkaus. Pohdittavana on myös seurustelevien rakkaus sekä aviorakkaus. Tehtävän on tarkoitus avata ymmärtämään, kuinka eri tavoin rakkaus ilmenee elämässä. (Aalto 2002, 90.)

Viidennen tehtävän nimi on Seurustelukumppanin piirteet. Se on yksilötehtävä, jossa mietitään, mihin kiinnittävät ensimmäisenä huomiota vastakkaisessa sukupuolella. Teh-

tävässä on listattu ihmisestä eri asioita, joita rippikoululaisen täytyy laittaa mieleiseensä järjestykseen. Listattavat asiat ovat: hiukset, silmät, suu, kädet, kaula, rinnat/rintakehä, kasvot, peppu, koko, jalat, kengät sekä vaatteet. Tarkoituksena on koota tulokset siten, että tyttöjen ja poikien vastaukset tulevat eri sarakkeisiin. Tehtävän jälkeen rippikoululaiset kirjoittavat itsenäisesti lapulle kymmenen tärkeintä ominaisuutta, jota arvostavat seurustelusuhhteessa. Myös nämä tulokset kootaan yhteen. (Aalto 2002, 91.)

Rippikoululaiset voi jakaa isoryhmiin tehtävässä, jonka nimi on ”Missä vaiheessa aloittaa seksi”, jossa pohditaan seksin aloittamisen ajankohtaa. Nuoret voivat pienissä, turvallisissa ryhmissä pohtia, milloin seksin aloittaminen voisi olla ajankohtaista. Tehtävässä on apuna pieni lista, josta voi ottaa ajatuksilleen suuntaa. (Aalto 2002, 92.)

Opettajan kirjassa on tehtävä, jossa Raamatusta luetaan tarina Amonista ja Tamarista. Raamatun tarina löytyy 2. Sam. 13. Tehtävänä on lukea tarina Raamatusta ja pohtia, kuinka tekstin voi soveltaa nykypäivään. Tehtävässä on annettu ohjaavia kysymyksiä. Tehtävässä pohditaan intohimoa, kauneutta, mihin intohimo voi johtaa, rakkauden ja intohimon eroja, hylkäämistä seksin jälkeen sekä hyväksikäytön kestämistä. (Aalto 2002, 93.)

Opettajan kirjassa on kolme Raamatun paikka, jotka voi lukea oppitunnilla. Nämä kohdat ovat 1. Moos. 29:16-20, Laulujen laulu 8:6-7 sekä 1 Kor. 13 Suurin on rakkaus. (Aalto 2002, 94.)

Elämän puu - Opettajan kirja sisältää tehtävän, jossa nuorille annetaan aikaa tutkia Laulujen laulua Raamatusta kymmenen minuutin ajan. Sen jälkeen he listaavat paperille ajatuksia jatkaen lausetta: ”Minusta toisessa sukupuolella on parhainta...” (Aalto 2002, 92.)

3.6 Elämän puu - Rippikoululaisen kirja

Elämän puu - Rippikoululaisen kirja sisältää nelivärikuvituksen. Siinä on erilaisia kuvia ja oppimista helpottavia ajatuksia Sydänpuu otsikon alla. Elämän puu - Rippikoululaisen kirja on Elämän puu - Opettajan kirjan kanssa esillä, koska rippikoululaisen kirjassa on tarina Jerestä ja tarinat ovat keskeinen osa opetusta. Tarina kulkee koko Elämän puu - Rippikoululaisen kirjan lankana. Ensin kerrotaan tarinaa Jerestä, sen jälkeen tartutaan oppituntiin liittyvään aiheeseen. Tunteet pelissä –otsikon alla on tarina Jerestä, joka pelaa jääkiekkoa. Sara lupasi tulla katsomaan peliä. Niinpä Jere palasi kahta peliä, lätäkää ja silmäpeliä. (Aalto ym. 2002, 66.)

Rippikoululaisen kirjassa tuodaan hyvin esille, että seksi tarvitsee ympärilleen turvallisuutta, sitoutumista, avoimuutta ja ennen kaikkea luottamusta. Kirjassa tuodaan esiin myös Tosi Rakkaus Odottaa -liike, jossa sitoudutaan siihen, että seurustellaan ilman seksiä. Elämän puu - Rippikoululaisen kirjassa opastetaan, että seksisuhteeseen liittyy vastuuta. Yhdyvän seurauksena voi tulla isäksi tai äidiksi. (Aalto ym. 2002, 69.)

Elämän puu - Rippikoululaisen kirjassa on sarjakuva, jossa esiintyvät Kate ja Kismus. Opettajan kirjassa on tähän sarjakuvaan pohdintatehtävä, jossa käsitellään avioliittoa ja siihen liittyvää pyhyttä. (Aalto ym. 2002, 69.)

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Rippikouluopas IV nosti esiin erityisesti käsitteiden avaamisen, foorumin tunteiden käsittelemiselle ja seksuaalisuuden pyhyden aavistamisen. Nämä seikat siis ovat tärkeitä rippikoulun seksuaalikasvatuksessa. Vertaan oppaan ohjeita suoraan rippikoulukirjojen toteutukseen. Rippikouluopas IV nostaa esiin tehtäviä ja toimintaideoita, jotka auttavat näiden asioiden avaamista ja löytämistä. Tehtävät ovat monipuolisia ja tuo virikkeitä ja erilaisia toimintaideoita ryhmään.

Elämä – usko – rukous – Rippikoulusuunnitelma 2001 nosti esiin kolmen korin menetelmän. Vertaan oppaan ohjeita suoraan rippikoulukirjojen toteutukseen. Kolmessa korissa kunkin oppitunnin tulisi sisältää nuoren elämä, kirkon usko ja rukous. Ensimmäisestä korista täytyisi olla löydettävissä seksuaalinen identiteetti. Tästä korista tulisi löytää suhdetta omaan ja toisen seksuaalisuuteen ja yleensä suhtautuminen toiseen sukupuoleen. Uskon korista voi löytää oman ainutkertaisuutensa ihmisenä. Tästä samasta korista on löydettävissä anteeksi antaminen ja anteeksi saaminen. Rukouksen korista on löydettävissä tietysti rukous, mutta myös Raamattu, ja tässä korissa tutustutaan Raamatun avulla opetettaviin näkökulmiin. Musiikki ja virret löytyvät myös tästä korista.

4.1 Johtopäätökset Löytöretki

Löytöretki opastaa Rippikouluoppaan IV lailla tekemään seurustelun pelisäännöt. Löytöretkessä ajatus on viidestä säännöstä jonka avulla seurustelun arvelisi sujuvan hyvin. Tehtävään kuuluu lukea Katekismuksesta kappale 6, jonka liittyy avioliittoon, mutta sen avulla voi saada suuntaa, mitä sääntöjä noudattamalla seurustelu onnistuisi hyvin. Rippikouluopas IV ehdottaa seurustelun 10 käskyä, joita nuoret voivat laatia ryhmissä. (Pruuki & Pruuki 2002a, 128, Rippikouluopas IV, 100.)

Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas nostaa käsitteet esiin käyttäen eri tapoja. Eräs tapa on tuoda esiin väitteitä, joiden tarkoitus on olla keskustelua herättäviä. Käsitteitä avataan draaman keinoin. Draamatehtävänä on pohtia suhtautumista, kun kaveri kertoo

olevansa homoseksuaali. Tehtävä, jossa kysymyksiä saa esittää nimettömänä, on hyvä väylä käydä seksuaalisuutta koskevia asioita läpi. Löytöretki tuo menetelmiä seksuaalisuutta koskevien kysymysten avaamiseen kahdessa eri tehtävässä. Seksuaalisuuteen liittyviä kysymyksiä ja pulmia ei kuitenkaan avata tyhjentävästi, elleivät nuoret itse aktiivisesti pyri siihen. Rippikouluopas IV ehdottaa, että seurustelun temaa voi lähestyä näytelmän avulla. Näytelmä on hyvä foorumi tunteiden käsittelemiselle. (Pruuki & Pruuki 2002a, 130-131, Rippikouluopas IV, 95, 100.)

Rippikouluopas IV opastaa listaamaan niitä asioita, joita vastakkaisessa sukupuolella arvostavat. Löytöretki opastaa kirjoittamaan nimettömiä kysymyksiä, joissa tytöt vastaavat poikien esittämiin kysymyksiin ja tytöt kirjoittavat kysymyksiä pojille, joihin he puolestaan vastaavat. (Pruuki & Pruuki 2002a, 131, Rippikouluopas IV, 100.)

Rippikouluoppaan IV mukaan rippileirin eräs tärkeä tehtävä on olla foorumi tunteiden käsittelemiselle. Löytöretken tehtävä, jossa on valmiita väittämiä, ovat tarkoitettukin herättämään keskustelua. Niiden myötä nuoret saattavat kertoa tunteistaan ja jakaa mielipiteitään. Seurusteludraamat ovat myös väylänä tunteiden käsittelemiselle. Myös nimettömiä kysymyksiä -tehtävää avattaessa voi avautua mieltä askarruttaneet tunteet. (Pruuki & Pruuki 2002a, 130, 131, Rippikouluopas IV, 96.)

Rippikouluopas IV nostaa seksuaalisuuden pyhyden aavistaminen tärkeäksi päämääräksi rippikoulussa. Löytöretken tehtävässä on annettu Raamatun kohtia, jotka puhuvat rakkaudesta. Ne tulee lukea ja niiden pohjalta keskustellaan. Siihen liittyen on myös rastitehtäviä, jotka päättyvät hääkakun ja mehun nauttimiseen. (Pruuki & Pruuki 2002a, 127, 132, Rippikouluopas IV, 96.)

Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas nostaa esiin Raamatun kohtia, josta löytyy rakkaudesta kertovia kohtia. Ne eivät kuitenkaan ole samoja, joita Rippikouluopas IV opastaa nostamaan esiin. Positiivista kuitenkin on, että Raamattua käytetään myös seksuaalisuutta käsittelevillä tunneilla. (Pruuki & Pruuki 2002a, 127, Rippikouluopas IV, 96.)

Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas nostaa tehtävissään esiin tunteiden käsittelemisen. Tehtävät ovat monipuolisia ja ne herättävät nuoren pohtimaan asioita. Tehtävät herättelevät nuorta etsimään tai muodostamaan mielipiteitä. Tehtävät on kuitenkin ra-

kennettu siten, että niissä korostuu rippikoulun merkitys olla foorumina tunteiden käsittelemiselle. Ihanteellinen rippikoulun tavoite on, että nuoret uskaltavat avautua ja että jokaiselle mielipiteelle olisi tilaa.

Löytöretki – Rippikoululaisen kirja auttaa nuorta tehtävien tekemisessä ja käsittelemisessä, koska tehtävät on kirjassa saatavilla ja jäävät muistoksi myös rippikoulun jälkeen. Kirjasta voi myöhemmin katsoa mitä tunti, ajatteli ja prosessoiti rippikoulun aikana.

4.2 Johtopäätöset Quo Vadis

Rippikouluoppaassa IV oli nostettu esille, että rippikoulu olisi merkittävä paikka tunteiden käsittelemiselle. Tarkoituksena olisi saada aikaan avointa keskustelua, jossa voisi pohtia askarruttavia kysymyksiä turvallisessa ympäristössä. Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun nostaa nämä keskustelua herättävät kysymykset jo seksuaaliopetuksen alkuun. Kirja nostaa aiheen esille. Tehtävistä tulee käsitys, että Rippikouluoppaan IV tehtäviä on jossain muodossa hyödynnetty ja pyritty ottamaan käyttöön. Yhdessä tehtävässä pohditaan, mihin nuoret kiinnittävät vastakkaisessa sukupuolella huomiota. Sen lisäksi tytöt ja pojat miettivät omista ryhmissään, millaisia vastakkaisen sukupuolen edustajat omasta mielestään ovat. Pohditaan, mitä tunteita tai ajatuksia herättää nähdä, mitä vastakkainen sukupuoli kokee toisten ajatuksista. Vielä näiden lisäksi tytöt ja pojat omana ryhmänään laativat kysymyksiä vastakkaiselle sukupuolelle. (Kokkonen ym. 2005, 99, Rippikouluopas IV, 100.)

Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun ei suoraan opasta avaamaan käsitteitä eikä käymään niitä läpi. Ajattelen, että lähinnä että käsitteitä voi tulla avattavaksi kysymyksissä, joita tytöt ja pojat laativat omista ryhmissään vastakkaiselle sukupuolelle. Jos näin ei ole, eikä opettaja ole aktiivinen nostamaan käsitteitä esiin, eivät ne välttämättä avaudu tehtävien kautta.

Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun oli loistavasti hyödyntänyt Rippikouluoppaan IV tietoa seksuaalisuuden merkityksestä kokoamalla mielenkiintoista taustatietoa ohjaajalle ja miksipä ei vähän rippikoululaistenkin tietoon. (Rippikouluopas IV, 95, Kokkonen ym. 2005, 102.)

Seurusteluun liittyviä asioita käydään läpi sekä Rippikouluoppaassa IV sekä Quo Vadis? –kirjoissa. Quo Vadis? – Kirja opettajalle rippikouluun sisältää tehtävän, jossa tulee laatia 9 käskyä seurustelua varten. Tehtävänä on laatia sellaiset seurustelun säännöt, joita noudattamalla arvellaan seurustelun sujuvan hyvin. (Kokkonen ym. 2005, 100. Rippikouluopas IV, 100.)

Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun sisältää virikekuvan, josta on tarkoitus tehdä kalvo. Tehtävänä on katsoa kalvoa ja pojat saavat kertoa, mihin kiinnittävät tytöissä huomiota ja tytöt saavat kertoa, mihin kiinnittävät pojassa huomiota. Rippikouluopas IV sisältää saman tehtävän, mutta siinä ei ole kalvopohjaa. Tehtävässä on kehoitettu listamaan niitä asioita vastakkaisesta sukupuolesta, joihin kiinnittävät huomiota. Lopuksi etsitään samankaltaisuuksia ja syitä eroihin. (Kokkonen ym. 2005, 99. Rippikouluopas IV, 100.)

Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun sisältää tehtävän, jossa tulee tehdä ryhmissä erilaisia seurustelunäytelmiä. Näytelmät ovat luonteeltaan hyvä foorumi tunteiden käsittelemiselle. Näytelmät koskevat seurustelun aloittamiseen, onnellisuuden tunteeseen, yhteisen ajan käyttämiseen, kumppanin esittelemiseen omille vanhemmilleen, ihanne-
treffejä ja etenevät ehkäisystä puhumiseen saakka. Myös Rippikouluopas IV listaa näytelmät hyväksi menetelmäksi. (Kokkonen ym. 2005, 100, Rippikouluopas IV, 95, 100.)
Näytelmien avulla on tarkoituksena, että jokainen saisi tilaa pohtia omia tunteitaan ja pystyä käsittelemään niitä.

Vaikka Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun nostaakin tehtävissään esiin nimenomaan tunteiden käsittelemisen, avaa Quo Vadis? - Uskon käsikirja rippikoululaiselle näkökulman, jonka avulla voi löytää aavistuksen seksuaalisuuden pyhydestä. Toista ihmistä ja itseään opastetaan kunnioittamaan siten, että kaikkea ei ole pakko tehdä. Seksi ei ole suorittamista. (Kokkonen ym. 2006, 43.)

Mielestäni on huomattavaa, että nämä kaksi kirjaa keskenään täydentävät toisiaan. Kirjat yhdessä mahdollistavat tunteiden käsittelemisen ja seksuaalisen pyhyden löytäminen onnistuu helpommin kun kirjoja käytetään yhdessä. Kuitenkin tutkimuksessani pääpaino on nimenomaan opettajien kirjallisuudella, ja sen perusteella Quo Vadis? - Kirja

opettajalle rippikouluun sisältää hyviä tehtäviä, mutta niitä ei ole erityisen runsaasti eikä niiden avulla ”hoksaa” avata käsitteitä. Seksuaalisuuden pyhyden aavistaminen nousee selvemmin esiin vasta kun on oppilaan kirja rinnalla.

4.3 Johtopäätökset Elämän puu

Kirjat sisältävät kuitenkin hyvää materiaalia tunteiden käsittelemiselle. Opettajan kirjassa voi käsitellä tunteita useiden tehtävien kautta. Hyviä mahdollisuuksia käsitellä omia tunteitaan on tarinatehtävä, jossa pojat suunnittelevat tekstiviestiä, jossa Jere ehdottaa treffejä rippikoululaisen kirjan tarinaan liittyen. (Aalto 2002, 90, Aalto ym. 2002, 67.) Tehtävä on mahdollista laatia ilman rippikoululaisen kirjaa. On myös mahdollista, että opettaja lukisi rippikoululaisen kirjasta tarinan ääneen ja sen pohjalta tehdään tehtävä.

Tunteita voi käsitellä myös tehtävässä, jossa tytöt ja pojat erikseen suunnittelevat valmistautuvansa treffeille tarinan mukaan, jossa Sara ja Jere seikkailevat. (Aalto 2002, 90, Aalto ym. 2002, 67.) Tämä tehtävä voidaan myös tehdä ilman rippikoululaisen kirjaa. Silloin voi jäädä ainoastaan epäselväksi tilanne, jossa treffit toteutetaan tarinan mukaan.

Useat kirjan tehtävät ovat pohdiskeluvia, joissa voi käydä omia tunteitaan läpi. Tällainen on esimerkiksi rakkauden lajit. Rippikouluoppaan IV mukaan tytöt ja pojat listaavat omissa ryhmissään asioita, joihin kiinnittävät huomiota ja joita arvostavat vastakkaisessa sukupuolella. Vastaavankaltainen tehtävä löytyy Elämän puu - Opettajan kirjasta, jossa listataan tärkeysjärjestykseen luetellut vaihtoehdot, joihin ensin kiinnittävät huomiota vastakkaisessa sukupuolella. (Aalto 2002, 90-91, Rippikouluopas IV, 100.)

Vaikka Rippikoululaisen kirja nostaa esiin seksuaalisuuden pyhyden, se ei manipuloi lukijaansa, vaan se on kirjoitettu kunnioittavasti ja siitä voi löytää armon. Avioliiton sisällä seksuaalisuus on turvallisempaa, ja ihminen voi säästyä syyllisyydeltä, turvattomuudelta, hylätyksi tulemiselta ja sukupuolitaudeilta. Ihmisen sisimmässä voi mennä jotain rikki, jos ollaan irtosuhteessa ilman sitoutumista ja sen tuomaa suojaa. Ihminen voi olla pelkkä hyödyke toisen lihallisiin tarpeisiin ilman syviä tunteita.

Elämän puu - Opettajan kirja avaa käsitteitä siten, että ne eivät heti tehtävän nimestä ole löydettävissä. Tehtävä rakkauden lajit vastaa kysymykseen mikä on tärkeintä seurustelussa. Tehtävässä ei kuitenkaan avaudu selkeästi seurustelun oikeudet ja velvollisuudet, ellei opettaja tai rippikoululainen niitä nosta esiin. Ne avautuvat ehkä paremmin tehtävässä, jossa pohditaan missä vaiheessa seksi tulisi aloittaa. (Aalto 2002, 90-91.) Käsitteet voivat osittain avautua kuitenkin tehtävien yhteydessä. Se edellyttää, että nuoret itse nostavat asioita esille, tai opettaja on aktiivinen ja nostaa asian esiin. Kirjat toimivat hyvin yhdessä täydentäen toisiaan, koska oppilaan kirjassa korostuu seksuaalisuuden pyhyden merkitys.

5 TULOKSET

Rippikoulun oppikirjoissa oli yhteistä se, että kaikissa tutkittavissa rippikoulun opettajan kirjoissa oli valmiiksi suunnitellut tehtävät. Kaikissa tutkimissani opettajan kirjoissa oli riittävästi tehtäviä, joita opettaja pystyi valitsemaan omien opetustottumustensa mukaisesti. Huomattavaa on myös se, että Rippikouluopas IV sisältää sellaisia toimintaideoita ja tehtäviä, joita voi suoraan käyttää kirjan ohjeiden mukaan, vaikkei olisi opettajan kirjoja saatavilla laisinkaan. Rippikouluopas IV on siten verraton työväline, joka luo samalla puitteet opetukselle.

Rippikouluoppaassa IV oli ehdotettu katsottavaksi elokuva Menolippu Mombasaan. Siitä huolimatta vinkkiä ei kuitenkaan löytynyt mistään rippikoulukirjasta. Tämän elokuvan tarkoitus olisi ollut keskustelunavaaja, jonka avulla ja kautta olisi voinut keskustella kuolemasta, ystävydestä, seksuaalisuudesta ja seurustelusta. (Rippikouluopas IV, 97.)

Elämän puu - Opettajan kirja ja -rippikoululaisen kirja yhdessä nostavat esiin seksuaalisuuden pyhyden merkityksen. Rippikoululaisen kirjassa tulee hyvin esiin, että Jumala antoi avioliiton naiselle ja miehelle suojellakseen heitä ja muita perheen jäseniä. Rippikoululaisen kirjassa mainitaan myös Tosi Rakkaus Odottaa -liike ja sen merkitys lyhyesti. Rippikoululaisen kirjassa teemalle seksuaalisuuden pyhyys oli annettu kolme sivua tilaa. Kirjassa on kerrottu, että Jumala on luonut ihmisen mieheksi ja naiseksi. Jumala kehotti Raamatun mukaan heitä toteuttamaan seksuaalisuuttaan. Seksuaalisuuden pyhyttä tuo esille myös vastuu toisesta ihmisestä. Kirja nostaa esiin, että seksuaalisuus on intiimiä ja se tarvitsee ympärilleen sitoutumista, luottamusta, turvallisuutta sekä avoimuutta. Näitä avioliitto tuo mukanaan, kun ihminen haluaa sitoutua toiseen ihmiseen Jumalan kaikkitietävän kasvojen edessä. (Aalto ym. 2002, 68-70, Aalto ym. 66-69.)

Elämän puu - Rippikoululaisen kirjassa on pohdittu seurustelua ja seksuaalisuutta yksityiskohtaisemmin kuin Elämän puu - Opettajan kirjassa. Lieneekö Elämän puu-kirjat suunniteltu sellaiselle opettajalle, joka ei uskalla puhua seksuaalisuudesta avoimesti, vaan jättää ”vaikean aiheen” oppilaan itsensä luettavaksi. Huomioitavaa on kuitenkin se,

että käytettäessä sekä opettajan että rippikoululaisen kirjoja, voi kokonaisuudesta tulla varsin onnistunut. (Aalto, Heikkilä, Kaskinen, Miettinen, Puhakka & Riikonen (toim.) 2002, 69.)

Löytöretki nosti ehkä teemaltaan eri asioita esille, kuin Elämän puu. Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas ja Elämän puu - Opettajan kirja poikkesivat toisistaan eniten painatuserojen takia. Molemmat ovat hyviä rippikoulun opetuksessaan mutta Elämän puu - Opettajan kirja nosti selvemmin esiin seksuaalisuuden pyhyden ja sen merkityksen.

Rippikoulun opettajien kirjoissa ohjataan lukemaan Raamatusta, mitä siellä lukee rakkaudesta, vaikkei samoja kirjoja ja jakeita, joita Rippikouluopas IV nostaa esiin. Rippikouluopas IV nostaa esiin Laulujen laulun ja siitä tietyt jakeet. Löytöretki - Rippikoulun ohjaajien opas ohjaa lukemaan Raamatusta kuusi eri Raamatun kohtaa, joista kaksi on Laulujen laulusta. Toinen näistä on lyhyempi pätkä, kuin mitä Rippikouluopas IV listaa ja toista ei Rippikouluopas IV nosta esiin. Quo Vadis? – Kirja opettajalle rippikouluun ei nosta yhtään kertaa Raamattua esiin kehottaakseen lukea sitä. Quo Vadis? - Uskon käsikirja rippikoululaiselle puolestaan sisältää osan psalmista 139. Sen lisäksi avioliitto –teemasta löytyy kirjaan painettuna Laulujen laulun jakeet 8:6-7 sekä kaksi muuta Raamatun kohtaa. Elämän puu – Opettajan kirja opastaa lukemaan kaikkiaan neljää eri Raamatun kohtaa, mutta paneutuu tehtävässään 2. Sam 13. Tehtävä on laaja ja sisältää useita kysymyksiä. (Pruuki 2002, 127, Kokkonen ym. 2005, (Kokkonen ym. 2006, Aalto (toim.) 2002, 90-94, Rippikouluopas IV, 96.)

Elämä – usko – rukous Rippikoulusuunnitelma 2001 nostaa esiin Nuoren elämän, kirkon uskon ja rukouksen. Ne ovat kuin kolme koria, joista otetaan materiaalia opetus- ja oppimiskokemusten rakentamiseen. Rippikoulussa lähestytään teemakokonaisuuksia näistä kolmesta näkökulmasta. (Rippikoulusuunnitelma. 2001, 19.)

Nuoren elämään kuuluu oman seksuaalisen identiteetin löytäminen, jossa pohdittavaksi nousee suhtautuminen omaan ja toisen seksuaalisuuteen. Kaikki kolme kirjaa nostavat luonnollisesti tämän esiin, koska tämä on nimenomaan se alue, jota tutkimukseni koskee. Kirkon usko tuo seksuaalisuuden esiin Jumalan lahjana. Uskon korista voi tuoda rippikoululaisille esiin Jumala Luojana, Lunastajana ja Pyhittäjänä. Tähän tavoitteeseen pyrkii seksuaalisuuden pyhyden aavistaminen.

Rukous on tulemista Jumalan kasvojen eteen ja asioiden tuomista Hänelle. Löytöretki – Rippikoulun ohjaajien opas ei anna tehtäväksi rukoilla asioiden puolesta, mutta tehtävässä on 6 Raamatunkohtaa, jotka täytyy lukea. Ne kaikki kertovat rakkaudesta. Sen jälkeen täytyy pohtia, mikä niistä tuntuu läheisimmältä ja perustella, miksi. Kirjasta löytyy myös kysymys, jossa pohditaan, mikä rakkauslaulu on paras ja miksi. Lisäksi Löytöretki – Rippikoulun ohjaajien kirjassa on otettu huomioon jo kirjan suunnitteluvaiheessa, että jokaisen perusjakson työskentely sisältää nuoren elämän, kirkon uskon ja rukouksen. (Pruuki 2002, 9, 127.)

Quo Vadis? – Kirja opettajalle rippikouluun ei anna tehtäväksi rukoilla, mutta tässä kirjassa on annettu tehtäväksi laulaa ja kuunnella rakkauslauluja ja pohtia, minkälaisen kuvan ne antavat rakkaudesta. Kuunneltavaksi musiikiksi on listattu virret 430 Rakkaus, kun kuvaksesi sekä 239 Loi Herra kuvaksensa. Virsien lisäksi on laulut Tuu mun vaimokseksi ja Rakkaus on lahja Jumalan. Hengelliset laulut ovat rukousta. (Kokkonen ym. 2005, 100.)

Elämän puu – Opettajan kirja sisältää ainoana kirjana suoraan rukoustehtävän, jossa täytyy kirjoittaa rukous joko kumppaniin liittyen, seurustelevien puolesta tai niiden puolesta, jotka ovat yksinäisiä. Rukouselämään liittyvä tehtävä on myös Raamatunlukutehtävä, jossa tutustutaan Amnonin ja Tamarin elämään. Kirjassa ehdotetaan musiikiksi Minä sinua rakastan ja virsi 241 a Herra Rakkaastani. (Aalto (toim.) 2002, 93-94.)

Kaikissa kirjoissa täyttyy Elämä – usko – rukous Rippikoulusuunnitelma 2001 kolme koria, joista ammennetaan materiaalia tunneille.

6 POHDINTA

Verratessani näitä kolmea ohjaajan kirjaa toisiinsa tein havainnon, että Quo Vadis? – Kirja opettajalle rippikouluun sisälsi vähiten tehtäviä. Kuitenkin samassa kirjassa oli parhaiten kerrottu ohjaajalle taustatietoa. Muut ohjaajan kirjat eivät nostaneet taustatietoa esiin. Tehtävät olivat kuitenkin em. kirjassa monipuolisia, joten en voi sanoa, että se olisi ollut huonoin. Kirjassa on ryhmätöitä, draamaa, yksilötehtäviä, kirjoitustehtävä, tyttöjen ja poikien ryhmiä virkekalvolla sekä musiikin kuuntelua. Puuttuvana elementtinä on se, ettei Raamatusta oteta kertaakaan esille luettavaksi. Quo Vadis? – Uskon käsikirja rippikoululaiselle kuitenkin nostaa Raamatusta kohtia esille. Ongelmana on se mahdollisuus, ettei oppilaille jaeta rippikoululaisen kirjaa.

Löytöretki – Rippikoulun ohjaajien oppaan lisäksi otin tarkasteluun Löytöretki – Rippikoululaisen kirjan, vaikka olin vähällä jättää sen tutkimukseni ulkopuolelle. Perusteluna ajattelin, että se sisältää samoja tehtäviä, kuin ohjaajien opas, eikä siinä ole kertovaa osuutta, joka löytyy näistä kahdesta tutkittavasta rippikoululaisen kirjasta. Luonteeltaan tämä kirja poikkeaa eniten muista rippikoululaisen kirjoista. Kirjassa on löytyä tilaa oppilaan omille ajatuksille, eikä se sisällä luettavaa tekstiä samalla tavalla, kuin kaksi muuta tutkimuksessani mainittua rippikoululaisen kirjaa. Kuitenkin otin sen tutkimukseeni mukaan, koska siinä on arvokkaita tehtäviä, jotka nuori voi tehdä rippikoulussa ja ne tallantuvat hänelle sitten myöhempää tarkastelua varten.

Löytöretki – Rippikoulun ohjaajien opas sisältää monipuolisesti erilaisia tehtäviä. Kirjassa on Arvostustehtävä, mielipidetehävä, yksilötehtäviä, Raamatun lukua, ryhmätehtäviä, draamaa sekä tyttöjen ja poikien ryhmätehtävä. Kirja sisältää tehtävän, joka leikitään ulkona. Kirja on tehtävissään monipuolinen. Kirjassa ei kuitenkaan nouse esiin seurustelun oikeudet ja velvollisuudet, ellei ohjaaja tai rippikoululainen sitä nosta. Lähinnä aiheen voi nostaa esiin silloin, kun käydään läpi tehtävä, jossa rippikoululaiset ovat laatineet seurustelun pelisäännöt.

Elämän puu – Opettajan kirja ohjaa luomaan opetustilasta tunnelmallisen sisustusvinkeillä. Tehtävien toimintamuodoista löytyy tyttöjen ja poikien ryhmätehtäviä, ryhmätehtäviä, pohdintatehtäviä yksilötehtävänä, draamaa, sekä Raamattuun liittyvä tehtävä. Elämän puu - Opettajan kirja sisältää runsaasti tehtäviä. Elämän puu – Rippikoululaisen kirja sisältää puolestaan tärkeää sisältöä, joka tuo kaikista parhaiten esiin seksuaalisuuden pyhyiden. Mielestäni hyvä toimintaidea olisi voinut olla, että ohjaaja lukee jonkun tekstin ja sen pohjalta pohditaan rakkauden olemusta, pyhyyttä ja merkitystä.

Tämän tutkimuksen edetessä kiinnostuin kuinka moni seurakunta jakaa rippikoululaisille oppikirjan, ja mikä oppikirja on suurimmassa suosiossa. Henkilökohtaisesti kannattaisin rippikoululaisen kirjaksi nimenomaan Elämän puu - Rippikoululaisen kirjaa sen nelivärikuvituksen ja ytimekkäiden tekstiosuoksien vuoksi. Ainakin seksuaalikasvatukseen liittyen rippikoululaisen kirja nostaa esiin ihmisen ainutkertaisuuden, arvokkuuden ja seksuaalisuuden pyhyiden merkityksen.

Elokuva Menolippu Mombasaan ei ollut missään tutkimassani rippikoulun ohjaajan oppaassa toimintaideana. Katsoin elokuvan Menolippu Mombasaan ja jäin miettimään, kuinka se todellisuudessa sopisi oppitunnille. Elokuva on kestoaltaan 84 minuuttia. Käytännössä se veisi aikaa kahden oppitunnin verran. Sen lisäksi elokuvaa täytyy käydä läpi keskustellen ja pohtien. Mietin, sopiiko se todella oppitunnille, vai paremmin jollekin lähijaksolle. Voisiko elokuvaa hyödyntää esimerkiksi sateisena iltana, jolloin ei voi tehdä mitään ulos suunniteltua aktiviteettia huonon sään takia? Kirkkohallituksen Rippikouluoppaana tämä elokuva oli toimintaideana. Elokuva herätti pohtimaan, mutta toisaalta siinä ei noussut esiin hengellinen ulottuvuus tai kristillinen näkökulma. Elokuvasa nuoret eivät pohtineet hengellistä puolta. Elokuva pohti seurustelua ja seksuaalisuutta, sekä ystävyyttä ja elämää, joka päättyy liian varhain. Elokuva ei nosta sitä ajatusta esille, että yhdyntä olisi jotenkin pyhä asia, pikemmin päämäärä. Elokuva avaa kuitenkin käsitteitä ja on oivallinen foorumi tunteiden käsittelemiselle. Seurakunnissa on usein nykyaikaiset välineet, jonka avulla elokuvaa voisi esittää niin, ettei perinteisen pienen näytön katsominen tunnu tuskaiselta. Elokuva ei ole luonteeltaan opetusvideo, joten se saattaisi auttaa nuoria asennoitumaan elokuvaan suuremmalla mielenkiinnolla.

LÄHTEET

- Aalto (Toim.) 2002. Elämän puu - Opettajan kirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Aalto, Heikkilä, Kaskinen, Miettinen, Puhakka & Riikonen. 2002. Elämän puu - Rippikoululaisen kirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Dunderfelt 1996. Elämänkaaripsykologia. Porvoo: WSOY.
- Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Innanen & Niemelä (toim.) 2009. Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Niemelä 2002. Hyvä rippikoulu. Rippikoulun laatu ja vaikuttavuus. Kirkon tutkimuskeskus Sarja A. Nro 79. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Menolippu Mombasaan. 2003. Tuominen. Egmont Entertainment. Helsinki.
- Metsämuuronen 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Helsinki: Gummerus Kirjapaino oy.
- Rippikouluopas IV 2004. Pesonen (toim.) Helsinki: Kirkkohallitus.
- Pruuki & Pruuki 2002b. Löytöretki – Rippikoululaisen kirja. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.
- Pruuki & Pruuki 2002a. Löytöretki – Rippikoulun ohjaajien opas. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- Rippikoulusuunnitelma. 2001. Toinen painos. Toim. Turunen. Suomen ev. lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001:10. Helsinki. Kirkkohallitus.
- Kokkonen, Paananen & Pirttimaa 2005. Quo Vadis? - Kirja opettajalle rippikouluun. Helsinki: Otavan Kirjapaino Oy.
- Kokkonen, Paananen & Pirttimaa 2006. Quo Vadis? – Uskon käsikirja rippikoululaiselle. Helsinki: Otavan Kirjapaino Oy.
- Salomäki 2004. Tosi rakkaus odottaa – Seksuaalieettinen nuortenliike Suomessa. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 39. Helsinki: Yliopistopaino.